

— jul — jol — jil — juv — jov — jiv — iv, njegovo znamenje, zato je še v slovenskem jeziku ostala beseda *drav* v pomenu *Brand*, *Affel*. Tudi na rimskih kamnih nahajamo lastna imena *Dravco*, *Dravso*, primeri nasproti imenu *Dravko*, *Dravsas*, imena slovenskih rodov *Murko*, *Mursa*. Tudi ime reke *Sava* pomeni toliko kot *bik*, *vol*, *krava*. Na Slovaškem še današnji dan pravijo *volu kajla*, *savka*, na slovenskem Štajeru pa *biku munda*, mi pa smo že čuli, da *Živatovi voli* so se veleli *Kala*, *Mahakala*, *Nundi Dharma* ¹⁾ itd. Koreniko indiškega božanstva *Siva*, *Šiva*, *Živa* iščejo nekteri v sanskritskem glagolu *shvi* (cvi) rasti, ploditi, *anwachsen*, *fortpflanzen* ²⁾, *shavas*, *Erzeugniss*. Učeni orientalist *Burnov* ³⁾ misli, da zendiška beseda *šav* je v kakošni zavezi z besedo *Siva*, *Šiva*, *Živa*. Naj si drugi belijo glavo o početku tega imena; na vsaki način je čudovitna sledeča okoliščina. *Bik Živatov* imenovan *Dharma*, tudi *Nundi*, je bil po indiškem basnoslovju zaznamek čednosti in modrosti ⁴⁾, in v fari sv. Tomaža blizu *Lotmerga* (*Luttenberg*) je vës, ktera se veli *Savci* in od njih se pravi, da „čednost brusijo“. „Ivanci imajo bika na lanci! *Savci* čednost brusijo!“ Kako globoko segajo te šaljive prislovice v staro indoslavensko basnoslovje! Celò dosledno se velijo prireke (*Nebenflüsse*) *Mure*, *Drave* in *Save* — *Murica* (*Mürz*), *Dravina* (*Dran*), *Savina* (*San*). Da ime reke *Štir* (*Steier*, reka v Avstriji) tudi toliko pomeni kot *bik*, je obče znano, ker v sanskritu *sthira* ⁵⁾ pomeni *bika*. Da so besedo *štir* tudi stari Slovenci poznali vidi se iz imen rek *Štira*, *Štir*, v Poljskem in Srbiji ⁶⁾.

Taka imena noriških rek *Juvava*, *Ivana*, *Igota* z nosovnico *Igonta*, *Isonta*, *Ina*, *Mure*, *Drave*, *Save*, *Štira* so samo soimena poznamljenja enega istega pojema *juv — jul — jiv — jil — iv — in — ig — iz — mur — dar — Sava*. Ker pa gluhi e pred soglasnikom *r* najdemo v noroško-slovenskem narečju zmiraj izgovarjan kot *ar* (*Pohorci* zmiraj govorijo *čarno*, *tardo*, *stard*) ter se je beseda *der* izgovarjala kot *dar*, in reka *Darva* po prestavljenju čerk pa je postalo *Drava*. Pozneje je sanskritska beseda *dharma* — *dherma* prešla v *tarma*, *terma*, *termast*, *terbavec* (*Stierköpfig*), *tur — tor — ter*, in severni Slovenci okoli *Bukovca* (*Lübeck*) prebivavši so že govorili *Trava*. *D* in *T* sta se v starih jezicah zmiraj sorodna glasnika smatrala, celò v latinščini nahajamo rabljenje *T* za *D*. Tako piše rimski gramatikar *Quintilian*: „*Quid T literae cum D quaedam cognatio? Quare minus mirum si in vetustis operibus urbis nostrae et celebribus templis legantur Alexanter et Cassantra*“. Primeri še sanskritsko *dharma*, latinsko *terra*, sanskritsko *dharma* *jus officium* slav., *treba* *necessitas* *indigentia*, *sacrificium*, dalje lužiško *drbëti* — ogersko-slov. *terbëti*, *müssen*, litv. *turrëti* in *dirbti*, gotiško *tharb*, in nemško *dürfen*. (Dalje sledi.)

Ozir po svetu.

Černo morje.

Ker se dan današnji po časnikih veliko bere in govori od črnega morja, po katerem rusovski in turški brodovi ladjajo in kamor se angleško-francozke barke

velelo? Kato pripoveduje, da so jadranski Veneti trojanskega plemena. Jeziko- in zgodovinoslovci dajte nam to prikazen razjasniti! — ¹⁾ Dr. Vollmer Myth. str. 417. — ²⁾ Benfey v Gruberovi in Ersovi Real. Encyclop. pod člankom „Indien“. — ³⁾ Bournof Commentaire sur le Yacna I. 475. ⁴⁾ Dr. Vollmer Myth. Lex. p. 417. — ⁵⁾ Eichhoff 122. — ⁶⁾ Šafařík, Abkunft der Slaven 175 in 176.

pripravljajo: hočemo o tem in okolicah njegovih kaj več povedati.

Razprostira se černo morje med Azijo in Evropo. Stari Greki so ga eukajnsko, to je, gostoljubno morje imenovali (zavoljo mnogih greških naselbin ob primorju njegovem). U severu dotikuje se južne Rusije, u izhodu gornatine *Kaukazke*; na zapadu ga mejašijo evropska *Turčija* in rusovska pokrajina *Besarabija*, in na jugu azijska pokrajina *Natolija*. En del črnega morja je *Azovsko morje*, ki se prostira proti severu, pa sploh u rusovske dežele se zaliva. Na južni strani je *marmorno ali belo morje*; med tim in črnim morjem je *morska ožina*, *carrigradski kanal ali Bosfor* imenovana.

Černo morje je sila veliko. Poverhnja njegova obseže 7008, po nekterih merilih blizo 8700 štirjaških milj (tedaj obsega več prostora, kakor dve tretjini avstrijskega carstva.)

Voda njegova je bolj tamna kakor sredozemskega morja (zatorej ga imenujejo černo morje) in ker izliva se va-nj mnogo velikih rék (*Donava*, *Dnester*, *Dneper*, *Don* in *Kupan*), je tudi sladkeji, torej zmerzuje tudi lagljeje.

Grozoviti so viharji po črnem morju, ker je krog in krog zaperto; če tedaj burja se dvigne, postajajo strašni vertinci po nezmernem vodovju njegovem. Poleti navadno miruje scer bolj, kot druge morja; pozimi pa, zlasti poleg bregovja med iztočjem *Donave* in polostrovm *Krim* je sila nevarno preladjati ga. Odtok in pritok, kakor na baltiskem morju, se komej opaziti moreta.

Černo morje je polno žlahnih rib; posebno je več sort bučik u njem.

Ob bregovih črnega morja stojé velike in imenitne mesta, in scer:

1. na rusovskem primorju: *Odesa*, *Kerson*, *Simferopol*, *Sevastopol* in druge;
2. na primorju evropske *Turčije*: *Varna*, *Burgas*;
3. na brežju *natalskem* pa: *Sinope*, *Trebizond* itd.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Celja. Od božičnih praznikov lanskega do svetih treh kraljev tekočega leta zimovalo je tukej sila hudo. Mráz je bil do 22. stopinje gorkomera. Pozneje nastopila je jugovina, in kmalo je plavalo vse po ulicah in poljih.

Pred nekimi dnevi vstrelili so blizo *Celja* velikega črnega orla. Priletel je bil menda od visokega *Pohorja*, ter se skital dalj časa okoli nekega mlinskega potoka, kjer so ga mikale race, ki tamkej po vodi pluskaje so plavale. Ravno pa, ko na eno je planiti hotel, zadela ga je smertna krogla. Prav velikan je. Visok je 2 in pol čevlja, razpete perute njegove pa merijo do 7 čevljev. Izpolnili so truplo njegovo, ter ga postavili v prirodnišnico tukajšnega gimnazija.

Zares vesela novica nam je bila, da na stroške presvitlega gg. kneza in škofa *Ljubljanskega* bo *Vodnikov slovár* beli dan zagledal. Naznanite nam kdaj in kako? Tudi jez imam precej besedi nabranih, ki manjkajo v dozdanih rečnikih ali pa so napčno razložene. Če Vam so všeč, in je še čas jih vverstiti, Vam jih rad izročim *).

J. Š.

Iz Železnikov 5. jan. Danes smo prvi letošnji list „*Novic*“ prejeli ter pozdravili jih s serčnim „živio“. Z veseljem vidimo, da so se verli pisatelji in rodoljubi naši sopet kaj možko krog njih vstopili, kar nam je

*) Prosimo lepo. Več od besednjaka bomo naznanili ob svojem času. Vred.